

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов
Кафедра світової літератури

Затверджено
на засіданні кафедри світової літератури
факультету іноземних мов
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 5 від 24 січня 2023 р.)

Завідувач кафедри

Силабус з навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ»,
що викладається в межах ОПП (ОПН)
першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 035 Філологія

Львів 2023 р.

Назва курсу	Історія світової літератури XVIII-XIX ст.
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет іноземних мов. Кафедра світової літератури
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія
Викладачі курсу	Кравець Ярема Іванович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури
Контактна інформація викладачів	yaremakravets@gmail.com
Консультації по курсу	Онлайн-консультації. Для цього слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблений таким чином, щоб студент опанував найцікавіші явища з історії світової літератури за період з XVIII ст. (Просвітництво, сентименталізм) до 50-их рр. XIX століття (передромантизм, романтизм, класичний реалізм), виявив зацікавлення до пошукової роботи в цій галузі, а також проводив літературознавчі дослідження важливих явищ з історії літератури країн Східної та Західної Європи, Америки (у формі курсових проектів).
Коротка анотація курсу	Дисципліна “Історія світової літератури. XVIII-XIX ст.” є нормативною дисципліною зі спеціальності 035 Філологія для освітньо-професійної програми бакалавр, яка викладається у II семестрі в обсязі 2 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Мета курсу полягає в ознайомленні студентів із провідними літературними напрямами, течіями, жанрами у світовій літературі вказаних періодів, у докладному вивченні творчості провідних письменників, їхніх новацій та внеску у світовий літературний процес, у розумінні національних особливостей кожної окремої національної літератури. Опрацювання рекомендованих художніх текстів та обов’язкових для анотування літературознавчих статей дасть студентам необхідні знання і вміння аналізу художніх текстів різних родів і жанрів літератури. Важливим моментом є здатність студентів розуміти і пояснювати прояви загальних особливостей та характерних рис для того чи іншого напрямку (течій) літературного твору. Студент матиме змогу засвоїти різні методології літературознавчого дослідження, зрозуміти творчий метод важливіших письменників досліджуваних національних літератур XVIII-XIX століть.
Література для дисципліни	Основна література: 1. Кант Іммануїл. Відповідь на питання: що таке Просвітництво? // “Всесвіт”, 1989, № 4, С. 135-138. 2. Лист Папи Івана-Павла II до мистців (пер. з франц.). – Львів: “Сполом”, 2005, 28 с. 3. Шалагінов Борис. Література XVII століття. Література XVIII-початку XIX століття – в: Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. Історико-естетичний нарис. – Київ, 2007, С. 222-355. 4. Родзевич Степан. Данієль Дефо і його “Робінзон Крузо”. – в: Данієль

	<p>Дефо. Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо. – Одеса, 1976, С. 5-10.</p> <p>5. Шамрай Агафій. Джонатан Свіфт і його твір “Мандри Гуллівера”. – в: Дж. Свіфт. Мандри Гуллівера. – К.: Дніпро, 1983, С. 5-24.</p> <p>6. Кочур Григорій. Сонячний геній. – в: Гете Йоганн-Вольфганг. Твори (пер. з нім.). – К., 1969, С. 3-41.</p> <p>7. Кравець Ярема. Загадковий та незбагнений Вольтер. – в: Вольтер. Кандід. Філософські повісті (пер. з франц.) – Харків: Фоліо, 2011, С. 3-32.</p> <p>8. Матвіїшин Володимир. Бомарше і його весела трилогія про Фігаро. – в: Бомарше П. О. Севільський цирульник: комедії (пер. з франц.) – Харків: Фоліо, 2010, С. 3-18.</p> <p>9. Наливайко Дмитро, Шахова Кіра. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму. – Тернопіль, 2001, 416 с.</p> <p>10. Павличко Соломія. Байрон. Нарис життя і творчості. – Київ, 1989, 197 с.</p> <p>11. Наливайко Дмитро. Оноре Бальзак. Класики зарубіжної літератури. – Київ, 1985, 198 с.</p> <p>12. Шахова Кіра. Смуток і сміх Чарльза Діккенса // “Всесвіт”, 1970, № 6, С. 126-130.</p> <p>Додаткова література:</p> <p>1. Будний Василь, Ільницький Микола. Порівняльне літературознавство. – Київ, 2008.</p> <p>2. Гречанюк Степан. Прозріння і розчарування Джонатана Свіфта // “Всесвіт”, 1987, № 3, С. 149-157.</p> <p>3. Свенціцька Марія. Про дружбу двох німецьких геніїв // “Всесвіт”, 1997, № 3-4, С. 120-124.</p> <p>4. Наливайко Дмитро. Гете: від “Геца” до “Егмонта”. – в: Гете Йоганн-Вольфганг. Твори. – Київ, 1982, С. 5-21.</p> <p>5. Жлуктенко Наталя. Перлина романтичної поезії // “Всесвіт”, 1983, № 6, С. 130-132.</p> <p>6. Стріха Максим. Вождь “Озерної школи”// “Всесвіт”, 1991, № 5, С. 177-178.</p> <p>7. Білецький Олександр. Вальтер Скотт і його роман “Квентін Дорвард”. – в: Олександр Білецький. Зібрання праць у п’яти томах. – т. 5. Зарубіжні літератури. – К., 1966, С. 480-490.</p> <p>8. Шамрай, Агафій. Ернст Теодор Амадей Гофман. Життя і творчість. – Київ, 1969, 300 с.</p> <p>9. Наливайко Дмитро. Домінант систем національних культур і міжнаціональні літературні зносини (на матеріалі реалістичної літератури ХІХ ст.) – в: Д. С. Наливайко. Теорія літератури й компаративістика. – Київ, 2006, С. 65-90.</p>
Тривалість курсу	32 години
Обсяг курсу	Лекції – 24 години, практичні заняття – 8 годин, самостійна робота – 28 годин
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знати найважливіші періоди з історії світової літератури зазначеного часу, особливості кожного періоду, головні події з життя видатних національних письменників, їхні естетичні і літературні погляди; програмні твори письменників, а також основні етапи їхньої творчості. Подаватиметься також інформація про переклади українською мовою кращих творів письменників ХVІІІ-ХІХ ст.;

	<p>– вміти аналізувати художні тексти різних родів і жанрів національних літератур зазначеного часу із застосуванням різних підходів та методологій аналізу тексту; пояснювати вияви загальних особливостей і художніх рис, характерних для літературного напрямку чи течії в окремому тексті, визначати жанр, художні особливості твору, його новаторство.</p>
Ключові слова	<p>Світова література, літератури Англії, Франції, Німеччини XVIII століття. Просвітництво, сентименталізм, передромантизм, романтизм і реалізм. Маніфести романтизму та реалізму. “Озерна школа”, поняття “байронізму”, “хвороба століття”. Байрон, Шеллі, Шатобріан, Стендаль, Меріме, Бальзак, Гофман, Гайне, Діккенс, Теккерей. Сучасний стан дослідження цитованих письменників – досягнення і перспективи.</p>
Формат курсу	<p>Очний (проведення лекцій, практичних занять) та консультацій для кращого опанування тем</p>
Теми	<p>Тема 1. Загальна характеристика XVIII ст. як нового історичного і культурного етапу розвитку людства. Тема 2. Особливості історико-літературного процесу XVIII ст. в Англії. Тема 3. Раннє французьке Просвітництво. Роль Енциклопедії. Творчість Вольтера. Тема 4. Етапи розвитку французької драматургії XVIII ст. Сентименталізм у французькій літературі. Жан-Жак Руссо. Тема 5. Історико-літературний процес в Німеччині XVIII ст. Лессінг, Шиллер, Гете. Рух “Бурі і натиску”. Тема 6. Особливості літературного процесу XIX ст. Романтизм: естетичні засади, жанрова система. Тема 7. Загальні тенденції розвитку німецької літератури романтизму. Єнський романтизм. Творчість Е. Т. А. Гофмана. Тема 8. Особливості англійського романтизму. Творчість поетів-лейкістів. В. Скотт і особливості його історичного роману. Дж. Байрон, П. Б. Шеллі. Тема 9. Ранній французький романтизм. Творчий шлях В. Гюго. Тема 10. Загальна характеристика американського романтизму (В. Ірвінг, Ф. Купер, Е. А. По). Тема 11. Закономірності розвитку класичного реалізму: естетичні принципи, літературні маніфести, жанрові системи. Тема 12. Класичний реалізм у французькій літературі XIX ст. Творчий шлях О. де Бальзака, Стендаля, Меріме. Тема 13. Особливості німецької літератури XIX ст. (Г. Гайне) та літератури Польщі (А. Міцкевич). Тема 14. Англійська реалістична література XIX ст. Творчість Ч. Діккенса (проблематика, жанрова своєрідність). Особливості художнього світу В. Теккерей.</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>Іспит у кінці II семестру.</p>
Пререквізити	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з гуманітарних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату.</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Презентація, лекції, колаборативне навчання (прийом “Подумайте в парах”, прийом “Взаємне навчання”, дискусія).</p>
Необхідне обладнання	<p>Вивчення курсу потребує використання загальнонавчаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтернет.</p>
Критерії оцінювання (окремо для кожного)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p>

<p>виду навчальної діяльності)</p>	<p>лекції, практичні заняття та модулі – 50 балів іспит, реферативні роботи – 50 балів Максимальна кількість балів – 50. Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Письмові роботи: модулі, есеї, тестові питання, розгорнуті відповіді. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Вся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем винятково в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійні роботи, а також бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Питання до заліку оформлені у вигляді тестових, поточних питань, пропонування для виконання як реферативні роботи, есеї, повідомлення тощо.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкета-оцінка якості курсу надається по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата, / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) (лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1/ 2023 / 2 год	Тема 1. "Загальна характеристика XVIII ст. як нового історичного і культурного етапу розвитку людства". Хронологічні рамки епохи Просвітництва як філософської, соціальної, етичної концепції. Особливості літературного процесу.	лекція	1. Іммануїл Кант. Відповідь на питання: що таке Просвітництво? // "Всесвіт", № 4, 1989, С. 135-138. 2. Іван Павло II. Переступи поріг надії (с. 56-57). – цит. за: Ігор Захара. Лекції з історії філософії. – Львів, 1997, С. 322-323. 3. Борис Шалагінов.		

	<p>Поняття розуму у просвітників як головного критерія оцінки минулого, сучасного і майбутнього. Провідні літературні напрями. Жанрова система. Інтелектуалізація літературних творів, їхній публіцистичний та аналітичний характер. Створення позитивного героя, детальне змалювання навколишньої дійсності. Просвітницький класицизм і сентименталізм як два провідні різночасові напрями. Зародження реалістичних тенденцій, що набудуть своєї класичної форми у XIX ст.</p>		<p>Загальна характеристика просвітницького руху. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XX сторіччя. – К., 2007, С. 266-271.</p> <p>4. Іванна Девдюк. Література Просвітництва: напрями, жанри, стилі, концепція героя // Зарубіжна література, С. 2-4.</p> <p>5. Литературы Западной Европы. Введение. – в: История всемирной литературы в девяти томах, т. 5. – М., 1988, С. 19-32.</p>		
2/ 2023 / 2 год	<p>Тема 2. "Особливості історико-літературного процесу XVIII ст. в Англії". Філософська думка в Англії XVIII ст. як потужний чинник становлення англійського Просвітництва. Англійська журналістика. Періодизація творчості Данієля Дефо, особливості романів письменника (автобіографія, мемуаристика). Памфлет як дійова зброя в ідеологічній боротьбі Англії зламу століть. Становлення англійського просвітницького роману. "Пригоди Робінзона Крузо" як перший реалістичний роман, "роман-мандрів" та літературний твір, що започаткував у світовій літературі підвид роману "робінзонади". Традиція роману "робінзонади" у європейській літературі XIX-XX століть. Дж. Свіфт та його роман-памфлет "Мандри</p>	лекція	<p>1. Борис Шалагінов. Література просвітницького раціоналізму в Англії. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 271-280.</p> <p>2. Степан Родзевич. Данієль Дефо і його "Робінзон Крузо". – в: Данієль Дефо. Робінзон Крузо. – Одеса, 1976, С. 5-10.</p> <p>2. Євген Брандис. Нащадки Робінзона Крузо // "Всесвіт", № 7, 1970.</p> <p>3. Скільки було Робінзонів? // "Всесвіт", № 4, 1965.</p> <p>4. Агапій Шамрай. Джонатан Свіфт і його твір "Мандри Гуллівера". – в: Вибрані статті і дослідження. – К., 1963, С. 218-250.</p> <p>5. Сергій Гречанюк. Прозріння і розчарування Джонатана Свіфта // "Всесвіт", № 3, 1987.</p> <p>6. В. Березинський. Дефо Данієль. – в: УЛЕ. – К., 1990, т. 2, С. 41-42.</p>		

	Гулівера".				
3/ 2023 / 2 год	<p>Тема 3. Сентименталізм і передромантизм в англійській літературі доби Просвітництва. Сентименталізм як пафос, творчий новий метод в європейській літературі XVIII ст. Внутрішня неповторність людини – прерогатива сентименталізму. Творчість С. Річардсона, поняття "позитивного героя", епістолярний стиль як продуктивний стиль для літератури XVIII ст. Пародійність і полемічність творів Г. Філдінга. Полеміка із С. Річардсоном та новаторство роману "Історія Тома Джонса, знайди". Засудження раціоналізму як засобу обґрунтування аморальних вчинків. Л. Стерн, неповторність і непередбачуваність людських переживань, суть сентименталістського сміху. Значення англійської літератури в поширенні просвітницьких ідей у Європі.</p> <p>Практичне заняття: Англійський просвітницький роман: джерела, типологія, найяскравіші зразки. Роман Д. Дефо "Пригоди Робінзона Крузо".</p>	практичне заняття	<p>1. Борис Шалагінов. Теоретична суть сентименталізму. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 297-299; Семюел Річардсон (там само), С. 299-301; Генрі Філдінг (там само), С. 301-305.</p> <p>2. Ю. Кагарлицкий. Великий роман и его создатель. – в: Г. Филдинг. История Тома Джонса, найденьша. БМЛ, т. 62. – М., 1973, С. 5-22.</p> <p>3. Борис Шалагінов. Лоренс Стерн. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 305-308.</p> <p>4. А. Елистратова. Лоренс Стерн. – в: Лоренс Стерн. Жизнь и мнения Тристрама Шенди, джентльмена. Сентиментальное путешествие. БМЛ, т. 61. – М., 1968, С. 5-22.</p>		
4/ 2023 / 2 год	<p>Тема 4. "Загальні тенденції розвитку літературного процесу XVIII ст. у Франції". Періодизація французького Просвітництва (три покоління просвітників), вплив суспільного фактора на</p>	лекція	<p>1. Борис Шалагінов. Література просвітницького раціоналізму у Франції. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 280-281; (там само: Монтеск'є, С. 281-</p>		

	життя окремої людини, соціально-філософська тематика їхньої творчості. Державотворча і літературна діяльність Монтеस्क'є, історичні трактати. Творчість Вольтера, його "Філософські листи", поняття вольтер'янства, філософські повісті. Драматургія Вольтера. Французька "Енциклопедія" та її роль у становленні суспільної думки Франції XVIII ст.		282). 2. К. Шахова. Монтеस्क'є. – в: УЛЕ. – К., 1995, т. 3, С. 413. (там само: Вольтер, С. 283-292). 3. В. Матвіїшин, О. Міхільов. Вольтер. – в: УЛЕ. – К., 1988, т. 1, С. 353-355. 4. Ярема Кравець. Загадковий та незбагнений Вольтер. – у: Вольтер. Кандід. Філософські повісті. – Харків, 2011, С. 3-32.		
5/ 2023 / 2 год	Тема 5. "Етапи розвитку французької драматургії XVIII ст. Сентименталізм у французькій літературі". Творчість Д. Дідро як драматурга, романіста і теоретика театру. Драматургічна реформа в концепції Дідро. Філософські есеї письменника, полемічність його творів. Моральний розум як основа еталонної людини. Дідро – організатор і автор "Енциклопедії". Драматургія Бомарше, його трилогія і памфлети. Соціальне загострення комедій драматурга, новаторство образу Фігаро. Сентименталізм у французькій літературі. Ж.-Ж. Руссо як мислитель і митець. Руссоїзм і головний його постулат вчення про вроджений характер моральності. Роман "Нова Елоїза", майстерність письменника у створенні психологічного портрета.	лекція	1. Борис Шалагінов. Д. Дідро. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 292-294. 2. О. Міхільов. Д. Дідро. – в: УЛЕ. – К., т. 2, С. 66. 3. Борис Шалагінов. Бомарше. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 295-296. 4. В. Пащенко. Бомарше. – в: УЛЕ. – К., т. 1, С. 215. 5. В. Матвіїшин. Бомарше та його весела трилогія про Фігаро. – в: П'єр Огюстен Карон де Бомарше. Севільський циркульник. Комедії. – Харків, 2010, С. 3-17. 6. Борис Шалагінов. Сентименталізм у Франції. Руссо. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 310-315.		
6/ 2023 / 2 год	Тема 6. "Загальна характеристика історико-літературного процесу в Німеччині XVIII ст."	лекція	1. Борис Шалагінов. Загальний характер німецької культури у XVIII ст. – в: Борис Шалагінов.		

	<p>Регіональний характер німецької культури. Античність і кантіанство як фундаментальні засади німецької літератури. Творчий шлях Г. Е. Лессінга – естетика театру (досконала людина і громадянин; динамізм характеру і дії; роль уяви). Драматичний характер, який виконується у процесі життєвих змагань. Трактат "Лаокоон". Штюрмерство. Головні засади – обстоювання духовної незалежності та громадянських прав. Періодизація творчого шляху Ф. Шиллера – штюрмерські п'єси, ідея освіченого абсолютизму. Естетика Шиллера, трактування двох типів поезії. Лірика Шиллера.</p>		<p>Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 317-318.</p> <p>2. Борис Шалагінов. Література до веймарської класики. Лессінг. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 319-323.</p> <p>3. Н. Модестова. Лессінг. – в: УЛЕ. – К., 1995, т. 3, С. 168.</p> <p>4. Ф. Уманцев. Система естетичних поглядів Лессінга. "Лаокоон". – в: Г.-Е. Лессінг. Лаокоон. – К., 1968, С. 5-52.</p> <p>5. Борис Шалагінов. Фрідріх Шиллер. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 323-335.</p> <p>6. Б. Гавришків. Естетична спадщина Ф. Шиллера. – у: Фрідріх Шиллер. Естетика. – К., 1974. – С. 5-27.</p> <p>7. Г. Кочур. Лірика Фрідріха Шиллера. – в: Фрідріх Шиллер. Лірика. – К., 1967. – С. 5-18.</p>		
7/ 2023 / 2 год	<p>Тема 6. Загальна характеристика історико-літературного процесу в Німеччині XVIII ст. Творчість Й. В. Гете як завершення доби Просвітництва і вияв рис романтизму. Складність і суперечливість творчості письменника. Лірична поезія штюрмерських часів. Гете і європейський сентименталізм. Принципи поетичного історизму його творчості. Гете у Веймарі, естетика веймарської класики. Творчий союз із Ф. Шиллером.</p>	практичне заняття	<p>1. Борис Шалагінов. Веймарська класика. Й. В. Гете. – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 335-342.</p> <p>2. Т. Якимович. Гете. – в: УЛЕ. – К., 1988, т. 1, С. 416-417.</p> <p>3. Д. Наливайко. Гете: від "Геца" до "Егмонта". – в: Гете Йоганн-Вольфганг. Твори. – К., 1982, С. 5-21.</p> <p>4. Б. Гавришків. Епоха, творчість і естетичні погляди Й.-В. Гете. – в: Йоганн-Вольфганг Гете. Поезія і правда. Збірник. – К., 1982, С. 5-27.</p>		

	<p>"Фауст" Гете в контексті його штурмерських творів. Полівалентність образів трагедії "Фауст" та її прочитання в Україні.</p> <p>Практичне заняття: Творча еволюція Й.-В. Гете. Трагедія "Фауст": передісторія написання, філософська проблематика, композиція, образна система.</p>		<p>5. М. Свенціцька. Про дружбу двох німецьких геніїв // "Всесвіт", № 3-4, 1997, С.120-124.</p> <p>6. Борис Шалагінов. "Фауст". – в: Борис Шалагінов. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. – К., 2007, С. 342-351.</p> <p>7. Г. Кочур. Сонячний геній. – в: Гете Йоганн-Вольфганг. Твори. – К., 1969, С. 3-41.</p>		
8/ 2023 / 2 год	<p>Тема 7. "XIX століття – новий історичний і культурний етап розвитку людства". Особливості літературного процесу XIX ст. Співвідношення і взаємодія двох художніх систем цього періоду. Романтизм як домінуючий художній напрям у першій половині XIX ст. Романтизм – не лише літературний напрям, а рух, що охопив різні сфери духовної культури свого часу, розвивався як ціла духовна багатогранна й розгалужена духовна культура. Найпотужніше він проявився в літературі й музиці. В основі романтизму – глибинний і потужний духовний рух, спільні світоглядні структури, принципи й моделі мислення. Взаємозв'язок романтизму із філософією та історіографією. Передромантизм у європейській літературі й духовній культурі. Світоглядні, естетичні засади романтизму, його жанрова система. Течії в романтичній літературі (універсальний романтизм, народно-фольклорний, "байронічний", гротескно-</p>	лекція	<p>1. Д. Наливайко. Романтизм. Преромантизм. Світоглядні засади романтизму. – в: Д. С. Наливайко, К. О. Шахова. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. – К., 2001, С. 9-14.</p> <p>2. Д. Наливайко. Естетика й поетика романтизму. Течії в літературі романтизму. Жанрова система романтичної літератури. – в: Д. С. Наливайко, К. О. Шахова. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. – К., 2001, С. 14-21.</p> <p>3. Французская литература. Основные тенденции развития романтизма и его национальная специфика. – в: ИВЛ, т. 6. – М., 1989, С. 143-152.</p>		

	фантастичний). Модуль 1. "Літературний процес XVIII ст."				
9/ 2023 / 2 год	Тема 8. "Загальні тенденції розвитку німецької літератури романтизму". Специфічні умови Німеччини наприкінці XVIII – на початку XIX ст. Періодизація німецького романтизму, його відгомін у німецькій реалістичній літературі другої половини XIX ст. Єнський гурток романтиків (універсалізм, синтез і всеохоплююче синтетичне вираження, творче ставлення до буття і світу). Гейдельберзький гурток романтиків як новий етап розвитку німецького романтизму (течія народно-фольклорного романтизму, дослідження національної давнини, міфології, народної мови). Творчість Е.Т.А. Гофмана. Тема існування у двох світах – реально-побутовому й уявно-фантастичному (філістери й ентузіасти як персонажі творів письменника). Образи поетів, художників, акторів та музикантів. Пов'язаність реального і фантастичного, двоплановість образів. Останній період творчості Гофмана як найпродуктивніший період у житті письменника. Гротеск – найуживаніший і найефективніший художній засіб ("Малюк Цахес"). "Житейська філософія кота Мурра" – вершина творчості Гофмана.	лекція	1. Д. Наливайко. Німецький романтизм. Єнський гурток романтиків. Гейдельберзький гурток романтиків, Е. Т. А. Гофман. – в: Д. С. Наливайко, К. О. Шахова. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. – К., 2001, С. 24-85. 2. Н. Матузова. Гофман. – в: УЛЕ. – К., 1988, т. 1, С. 471-472. 3. А. П. Шамрай. Ернст Теодор Амадей Гофман. Життя і творчість. – К., 1969, 300 с. 4. З. Лібман. Шляхи дослідника. – в: А. П. Шамрай (там само), С. 3-10). 5. В. Шевчук. Туга за казкою. – в: Ернст Теодор Амадей Гофман. Золотий горнець та інші твори. – К., 1968, С. 5-15.		

<p>10 / 2023 / 2 год</p>	<p>Тема 9. "Особливості англійського романтизму". Період передромантизму – підставова основа для логічного виникнення англійського романтизму, сповненого гуманних і волелюбних ідей попередньої доби. Творчість поетів-лейкістів як першої генерації поетів-романтиків. Особливості історичного роману Вальтера Скотта, модифікації в ньому художньої оповіді про історію: розкриття законів історичного розвитку, створення постатей великих людей минулого, зображення звичайних людей. Поняття "вальтерскоттівського" роману. Творчий шлях Дж. Г. Байрона та П. Б. Шеллі. "Байронізм", еволюція "байронівського героя". Поетичне визначення поезії у творчості Шеллі, його трактатах. Версифікаторська віртуозність, експериментування, настроєва поліфонія. Українське прочитання поезії Шеллі (переклади, критика). Лондонські романтики (В. Блейк).</p>	<p>лекція</p>	<p>1. К. Шахова. Англійський романтизм. – в: Д. С. Наливайко, К. О. Шахова. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму. – Тернопіль, 2001, С. 226-233. 2. К. Шахова (там само). В. Блейк. С. 233-245. 3. Английская литература. Романтизм. (...) – в: ИВЛ. – М., 1989, т. 6, С. 87-112. 4. М. Стріха. Вождь Озерної школи // "Всесвіт", 1991, № 5. С. 177-178. 5. Н. Жлуктенко. Перлина романтичної поезії // "Всесвіт", 1983, № 6, С. 130-132. 6. С. Павличко. Байрон. Нарис життя і творчості. – в: Соломія Павличко. Зарубіжна література. Дослідження та критичні статті. – К., 2001, С. 153-270. 7. С. Павличко. За ідеали краси і правди // "Всесвіт", 1987, № 2. 8. К. Шахова. Вальтер Скотт. – в: Д. С. Наливайко, К. О. Шахова. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму. – Тернопіль, 2001, С. 267-282.</p>		
<p>11 / 2023 / 2 год</p>	<p>Тема 10. "Загальна характеристика американського романтизму". Формування американської культури та літератури. Становлення філософських засад романтизму США. Часові межі американського романтизму, його два етапи (ранній та зрілий (пізній)). Романтична символіка та повчальна</p>	<p>практичне заняття</p>	<p>1. К. Шахова. Американський романтизм. Часові межі, періодизація. – в: Д. С. Наливайко, К. О. Шахова. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму. – Тернопіль, 2001, С. 338-347. 2. Т. Січковська. Ірвінг Вашингтон. – в: УЛЕ. – К., 1990, т. 2. – С. 330. 3. М. Боброва. Вашингтон Ірвінг. – в: М. Боброва.</p>		

	<p>алегоричність творів американських письменників. Історичні твори про недавню минувшину. Особливий феномен американського романтизму щодо створення єдиної культурної спільноти – національне красне письменство. Творчість В. Ірвінга (новелістика); Ф. Купера (романтика і будні історичного розвитку США); Е.-А. По (вірші та оповідання). Метафорика і символіка лірики Е. По. Таємничість та психологізм – найхарактерніші особливості прозових творів письменника. Зрілий американський романтизм (Г. Мелвілл, Н. Готорн).</p> <p>Практичне заняття: Жанр новели в літературі американського романтизму. Творчість Е. А. По ("Падіння будинку Ешерів", "Вбивство на вулиці Морг").</p>		<p>Романтизм в американській літературі XIX століття. – М., 1972, С. 18-51.</p> <p>4. Р. Доценко. Купер, Джеймс Фенімор. – в: УЛЕ. – К., 1995, т. 3, С. 105.</p> <p>5. М. Боброва. Джеймс Фенімор Купер. Романтизм в американській літературі... – С. 52-122.</p> <p>6. К. Шахова. Едгар Аллан По. – в: (там само). – С. 385-401.</p> <p>7. Ю. Ковальов. Роман про Білого Кита. – в: Герман Мелвілл. Мобі Дік, або Білий Кит. – К., 1984, "Дніпро", С. 5-24.</p> <p>8. К. Шмиговський. Від видавництва. – в: Генрі Лонгфелло. Пісня про Гайавату. – К., 1957, С. 3.</p>		
<p>12 / 2023 / 2 год</p>	<p>Тема 11. "Загальні тенденції розвитку французької літератури романтизму". Найістотніші чинники його своєрідності (суспільно-історичний, традиції національної культури, особливий рівень Просвітництва). Ранній французький романтизм, опозиційність до існуючого режиму. Періодизація Французького романтизму. Шатобріан, мадам де Сталь, Констан. Жанрова система французької романтичної</p>	<p>лекція</p>	<p>1. Д. Наливайко. Французький романтизм. – в: Д. С. Наливайко, К. О. Шахова. Зарубіжна література XIX століття. Доба романтизму. – Тернопіль, 2001, С. 104-109.</p> <p>2. Д. Наливайко. Ж. де Сталь, Б. Констан, Ф.-Р. де Шатобріан. – в: Д. С. Шатобріан, К. О. Шахова (там само), С. 109-126.</p> <p>3. В. Матвішин. Гюго. – в: УЛЕ. – К., 1988, т. 1, С. 529.</p> <p>4. Е. Евнина. Віктор Гюго. – М., 1976, 214 с.</p> <p>5. Д. Наливайко. Віктор Гюго. – в: Д. Наливайко</p>		

	<p>літератури, її еволюція. Творчий шлях Віктора Гюго (становлення на шляхах романтизму, романтична драматургія, створення історичного роману). Передмова до драми "Кромвель" як маніфест романтизму. Поетичні добірки В. Гюго 30-их- 40-их рр. Творчість періоду еміграції. Проза В. Гюго 60-их – 70-их рр. Останні поетичні добірки. Тритомна добірка "Легенда віків" – найзначніший синтезуючий поетичний твір пізнього В. Гюго, "циклічна епопея". Пізній французький романтизм (А. де Мюссе, Жорж Санд).</p>		<p>(там само), С. 144-168. 6. О. Білецький. В. Гюго і його роман "Знедолені". – в: Олександр Білецький. Зібрання праць у п'яти томах. – К., 1966, т. 5, С. 491-507. 7. Д. Наливайко (там само). Жорж Санд. А. де Мюссе. С. 169-183.</p>		
<p>13 / 2023 / 2 год</p>	<p>Тема 12. "Закономірності розвитку класичного реалізму: естетичні принципи, літературні маніфести, жанрова система". Реалізм як домінуючий художній напрям у європейському масштабі другої половини ХІХ ст., художня система, її діахронний та синхронний розвиток. Єдиною специфічною прикметою реалізму є прагнення відобразити життя "у формах самого життя". ХІХ століття справедливо вважається "класичним періодом" реалізму. Якщо реалізм ХVІІІ ст. був насамперед пов'язаний із філософією, то реалізм ХІХ ст. змагається з природними науками. Письменники-реалісти не обмежуються відкриттям нового світу, вони прагнуть відкрити його спільні, універсальні закони, дослідити зв'язки,</p>	<p>лекція</p>	<p>1. Д. Затонский. Реализм. – в: ИМЛ. – М., 1989, т. 6, С. 27-35. 2. Д. Затонский. Реализм ХІХ века. Становление метода. – в: Европейский реализм ХІХ века. Линии и лики. – К., 1984, С. 48-100. 3. Евнина Е. Развитие психологического направления в западно-европейском реализме в конце ХІХ и начале ХХ века. – в: Е. Евнина. Западно-европейский реализм на рубеже ХІХ-ХХ веков. – М., 1967, С. 38-119. 4. Т. Денисова. Про романтичне у реалізмі. – К., 1973, 236 с.</p>		

	<p>виявити поєднання причин і наслідків. Реалісти пропонують конкретний, диференційований підхід до суспільства та індивідуума, що цікавить їх як представник суспільної групи і важливий як носій конфлікту. Одним із принципів реалістів було докладне, скрупульозне, інколи навіть важкувате змалювання верхніх шарів життя. Визначаються три основні літературні напрями часу: "література часу", "література ідей" та "література еkleктизму".</p> <p>Важливою є проблема авторського невтручання (Г. Флобер). Уся наступна історія реалізму – історія пошуку зв'язків, які стосуються, з одного боку, індивідуума, а з іншого боку – соціуму.</p>				
<p>14 / 2023 / 2 год</p>	<p>Тема 13. "Класичний реалізм у французькій літературі". Два етапи французького реалізму XIX ст. – становлення і ствердження реалізму як провідного напрямку в літературі (кінець 20-х – 40-і рр.); пов'язаний з іменем Г. Флобера (50-70-і роки) як спадкоємця реалізму бальзаківсько-стендалівського типу. Історія реалізму у Франції розпочинається з пісенної творчості Беранже; в період становлення реалізму пісня поступається місцем соціальному романові. Провідна роль у літературному процесі належить романтикам, поряд із якими</p>	<p>лекція</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Д. Затонский. Французский реализм. Стендаль. Бальзак. – в: ИВЛ. – М., 1989, т. 6, С.183-206. 2. Ю. Вишпер. Мериме (там само), С. 206-213. 3. І. Овруцька. Наш сучасник Стендаль // "Всесвіт", 1983, № 1, С. 142-145. 4. Д. Наливайко. Оноре Бальзак. Класики зарубіжної літератури. – К., 1985, 195 с. 5. А. Чичерин. Оноре Бальзак. 1799-1850. – в: Олексій Чичерін. Треба бачити і розуміти серцем... (літературознавчі студії). – Львів, 2018. – С. 71-95. 6. А. Чичерин. В чем новаторство Бальзака как романиста. – в: А. Чичерин 		

	<p>розпочинають свій письменницький шлях Меріме, Стендаль, Бальзак. Естетичний трактат Стендаля "Расін і Шекспір", близькість реалістам романтичних настроїв, засобів, окремих тем. Принцип історизму, вплив середовища на особистість, інтерес до економічних структур суспільства та соціальної психології представників буржуазного середовища. Новелістика П. Меріме, її класифікація. Драматургія, роман, культурологічна діяльність, перекладацтво. П. Меріме як автор історичних досліджень з історії України часів Хмельниччини.</p>		<p>(там само), С.107-124. 7. О. Міхільов, В. Матвіїшин. Бальзак Оноре де. – в: УЛЕ. –К., 1988, т. 1, С. 121-122. 8. Н. Горяча. Полум'я, сховане у кремені. – в: Проспер Меріме. Богдан Хмельницький. Роман, історичний нарис, новели. – Харків, 2004, С. 3-17. 9. Я. Кравець. У пошуках суспільного ідеалу // "Всесвіт", 1989, № 12. 10. Г. Рягузова. Меріме Проспер. – в: УЛЕ. – К., 1995, т. 3, С. 343-344. 11. Г. Кочур. Перший роман Флобера. – в: Гюстав Флобер. Мадам Боварі. – К., 1961, С. 322-329.</p>		
<p>15 / 2023 / 2 год</p>	<p>Тема 13. "Класичний реалізм у французькій літературі". Стендаль як виразник духу своєї епохи ("Істинне гасло цивілізації – геть свавілля!", "Громадський дух – це сила вільних держав, егоїзм – опора тиранії!"). Головні засади творчості Стендаля: демократичне правління як найдовершеніша форма державної влади; віра у право людини на щастя; досвід як єдиний критерій істинності; створення мистецтва життєвої правди; точне, глибоке і пристрасне зображення внутрішнього світу людини. Італія у творчості письменника. Новелістика Стендаля. О. де Бальзак. Літературний шлях письменника. "Людська комедія", задум, структура. Новелістика О. де Бальзака.</p>	<p>практичне заняття</p>			

	<p>Майстерність письменника як дослідника звичаїв французького суспільства часів липневої монархії. Історія молоді людини, принцип "мандрівних персонажів". Українське бальзакознавство. Бальзакознавчі студії у ЛНУ ім. Івана Франка.</p> <p>Практичне заняття: Естетичні засади, проблематика і художні новації французького класичного реалізму: "Батько Горіо" О. де Бальзака і "Пані Боварі" Г. Флобера.</p>				
16 / 2023 / 2 год	<p>Тема 14. "Класичний реалізм в англійській літературі". Три головні періоди в історико-літературному процесі Англії XIX ст. Найбільшого розквіту зазнає роман, пов'язаний з активним політичним і суспільним життям країни. Національна своєрідність англійського класичного реалізму визначається насамперед сатиричною викривальною спрямованістю творчості більшості видатних письменників, "мальовничістю", успадкованою від попередніх часів, чітко вираженим дидактизмом, що формувався у спільному руслі розвитку наук. Основні питання у романах 20-30-х рр. стосувалися романтизму і долі романтичного героя. 40-і рр. як другий етап спонукали англійських романістів показати також і благородні гуманістичні</p>	лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Е. Гениева. Английская литература. Развитие критического реализма. Диккенс. Теккерей. – в: ИМЛ. – М., 1989, т. 6, С. 113-138. 2. Е. Гениева. Английская литература. Английская проза 50-60-х годов. Творчество Диккенса, Теккерей 50-60-х годов. – в: ИМЛ. – М., 1991, т. 7, С. 327-349. 3. Т. Якимович, Р. Зорівчак. Діккенс. – в: УЛЕ. – К., 1990, т. 2, С. 67-68. 4. К. Шахова. Смук і сміх Чарльза Діккенса // "Всесвіт", 1970, № 6, С.126-130. 5. З. Лібман. Коли Діккенс не сміється. – в: Чарльз Діккенс. Тяжкі часи. – К., 1970, С. 5-21. 6. К. Шахова. Теккерей. – в: Вільям Теккерей. Ярмарок суєти. – К., 1983, С. 5-16. 7. Є. Нечипорук. Бронте, сестри Шарлотта, Емілі і Анна. – в: УЛЕ. – К., 1988, т. 1, С. 236-237. 8. Т. Денисова. Шарлотта Бронте і "Джейн Ейр". – в: 	Підготуватися до модульних випробувань та семестрового залікового оцінювання.	Час виконання Модуля 1 та Модуля 2; підготовка до заліку, тестових робіт із прочитаного курсу.

<p>ідеали разом із глибокими протиріччями та недугами сучасного суспільства. Третій період у розвитку англійської літератури (50-60-і рр.) став часом утрачених ілюзій разом із змінами суспільної та духовної атмосфери. Ч. Діккенс, періодизація творчості письменника, репортерська і журналістська діяльність. Романтичне начало як властивий метод творчості Ч. Діккенса – письменника суспільного оптимізму. Романи "Домбі і син", "Важкі часи", "Крихітка Дорріт". В. Теккерей. Літературний дебют письменника. Скептицизм і глибока іронія в його романах. Викривальна сила творів "Книга снобів" та "Ярмарок пихи" ("роман без героя"). Поняття героя, головної дійової особи в романах В. Теккерей. Творчий шлях сестер Бронте.</p> <p>Модуль 2. "Літературний процес ХІХ ст."</p>		<p>Шарлотта Бронте. Джейн Ейр. – К., 1971, С. 5-18.</p>		
--	--	---	--	--

Модуль 1 – максимум 12,5 балів

Модуль 2 – максимум 12,5 балів

Практичні заняття – 24 (4 практичні заняття – максимальна оцінка за відповідь 6 балів)

Реферування рекомендованих текстів – максимум 12 балів (за 10 рекомендованих творів)

Реферування пропонованих статей – максимум 13 балів (за 10 рекомендованих статей)

Контрольні екзаменаційні тести – 26 балів (2 тести, максимум 13 балів за один тест)

Всього – максимум 100 балів